

זֶהַר הַשֶּׁבֶת

פָּרָק ט"ז

פְּרָשִׁיּוֹת

בְּשִׁלַּח - וְאֶתְחַנֵּן

מִצְוָה לְשִׁמוּחַ בְּשֶׁבֶת

וְלַעֲנֹגוֹ בְּסַעֲוֹדוֹת

פָּרֵק ט"ז

קמג	הַעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַשְּׁלוֹם
קמג	עוֹן צְלֻפְחָד
קמג	אָסוּר לְהִרְאוֹת עֶצֶב בַּשַּׁבָּת
קמד	עוֹנֵשׁ הַמְּבַטֵּל עֲנֵג שַׁבָּת
מה	תַּעֲנִית עַל תַּעֲנִית
מה	בְּטוֹל סְעוּדַת הָאֱמוּנָה וְהַשְּׂמֻחָה
מה	הַיּוֹם הַזֶּה הוּא שְׂמֻחָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה
קמו	בְּשִׁעָה שְׂמֻחָה הַעֲתִיק וּמִצְאִים כָּל הַחֲרוֹת וְהַשְּׂמֻחָה
קמו	קְרִיעַת גָּזַר הַדִּין
קמז	תַּעֲנִית חִלּוּם בַּשַּׁבָּת
קמז	עֲנֵן הַחִלּוּם
קמז	וְדָבָר דָּבָר
קמח	עֲרֹכָה שֶׁל שְׁעָה

לְהַזְכִּירְכֶם

יִשְׁנֶה חִלּוּקָה נוֹסֶפֶת לְג' סְעוּדוֹת שֶׁל שַׁבָּת:

- שְׂמוּנָה פְּרָקִים [א-ח] לְסְעוּדָה הָרִאשׁוֹנָה: זְפִים כז-זפ
- שְׂמוּנָה פְּרָקִים [ט-טז] לְסְעוּדָה הַשְּׁנִיָּה: זְפִים פה-קמ
- שְׂמוּנָה פְּרָקִים [יז-כז] לְסְעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית: זְפִים קמא-קצח

העולם עומד על השלום (ח"ג קע"ו, ב)
תא חזי, לית עלמא קאים אלא על
 שלום, כד ברא קדשא בריה הוא
 עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא
 ושרא עליהו שלום. ומאי הוא. שבת,
 דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, וכדין
 אתקיים עלמא. ומאן דפליג עליה,
 יתאביר מעלמא.

העולם עומד על השלום
בא וראה, אין העולם עומד אלא על שלום.
 כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא
 יכל להתקיים ולעמד, עד שבא והשרה עליו
 שלום, ומהו? שבת, שהיא שלום העליונים
 והתחתונים, ואז עמד והתקיים העולם. ומי
 שחולק עליו, יאבד מהעולם.

עוון צלפחד
צלפחד פליג על שבת, דהוה מקושש
 עצים. ומאן אינון עצים. אינון
 אילנין אחרנין כדאמרן. ואינון מלין (ס"א)
 אילנין דחול, וחול בקדש לא שרייא, (מכאן
 והלצה מילי דחול בשבת אסיר ויאי) דפליג על
 שלמא דעלמא.

עוון צלפחד
צלפחד חלק על שבת, שהיה (במדבר טו)
 מקושש עצים. מי אותם עצים? אותם עצים
 אחרים, כמו שאמרנו. ואלו דברי (אילנות)
 חל, וחל בקדש לא שורה, (מכאן והלצה דברי חל
 בשבת אסיר ויאי) שחלק על שלום שלמעלה.

אסור להראות עצב בשבת (ח"ב קס"ה, ב)
בגוונא דא בשבת, מאן דיתבי
 בתעניתא בשבת, מגו צעריה
 אחזי עציבא, ובשבת שלמא ההוא
 רקיעא עלאה, ההוא דאתחזי בחדוה,
 ואיהו חדוה ותדי לכלא. ההוא דיתבי
 בעציבו, בגין דאיהו שלמא, אפיק
 לההוא בר נש מההוא עונשא דאתגזר
 עליה, והא אתמר, סלו: הבו יקר, ורוממו
 לההוא דרוכב בערבות, דאיהו חדוה
 ותדי כלא, רקיעא על גבי חיותא ב"ה
 שמו ודאי, דהא בההוא אתר שמא דא
 אתקביל. ועליו לפניו, בגין דלא אצטריך
 לאחזאה קמיה עציבו, כמה דאתמר.

אסור להראות עצב בשבת
כמו זה בשבת, מי שישב בתענית בשבת,
 מתוך צערו מראה עצב, ובשבת שולט אותו
 רקיע עליון, אותו שנראה בשמחה, שהוא
 שמחה ומשמח לכל. אותו שישב בעצב,
 משום שהוא שולט, מוציא את אותו האדם
 מאותו הענין שנגזר עליו, והרי נאמר סלו -
 הבו כבוד ורוממות לאותו שרוכב בערבות,
 שהוא שמחה ומשמח לכל, הרקיע שעל גבי
 החיות ב"ה שמו ודאי, שהרי באותו מקום
 השם הזה נכלל. ועליו לפניו - משום שלא
 צריך להראות לפניו עצב, כמו שנתבאר.

(ח"ב ר"ח, ב)
האי מאן דשרי בתעניתא בשבתא,
 תרי מתערי עליה קמי מלכא
 קדישא. חד, ההוא רוחא עלאה קדישא
 דאצטריך לאתענגא, ולא אתענג. וחד,

זה מי ששרה בתענית בשבת, שנים
 מתעוררים עליו לפני המלך הקדוש.
 אחד, אותה רוח עליונה קדושה שהצטרף
 להתענג ולא התענג. ואחד, אותו ממנה

שְׁעוֹמֵד עַל מִי שֶׁשְׂרוּי בְּתַעֲנִית, וְשָׂמוּ סַנְגְרִי"ה. וְעוֹלִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וּמִתְעוֹרְרִים עָלָיו.

וְאוֹתָהּ רִיחַ מִסְתַּלְקֶת חֲסָרָה מֵאוֹתָהּ הַנָּאָה שֶׁלְמִטָּה. וְכִשְׁהָרוּחַ הַזֶּה לֹא נִשְׁלָמָה לְמִטָּה, רִיחַ אַחֲרַת שֶׁלְמַעְלָה לֹא נִשְׁלָמָה. כִּינּוּן שֶׁלֹּא נִשְׁלָמוּ לְמִטָּה וְלְמַעְלָה, אֲזַי רָאוּ אוֹתוֹ אָדָם לְהַתְקַלֵּל וְלְהַעֲנִשׁ. אֲלֵא כִּינּוּן שֶׁנִּשְׁלַם בְּזַמַּן אַחֵר, וְאוֹתוֹ מְמַנֶּה שֶׁהַתְּמַנֶּה עַל עֲנוּי וְתַעֲנִית נִשְׁלַם בְּתוֹךְ אוֹתָם מְמַנֶּם אַחֲרֵים בְּעֵנֵג שֶׁלְמַעְלָה, קוֹרְעִים לוֹ כֹּל גִּזְרֵי דִינֵי שְׁנֵי מֵאוֹתָם שְׁבַעִים שָׁנִים עָלְיוֹנִים.

לְמַלְכָּךְ שֶׁשָׂמַח בְּהַלּוּלָא שְׁלוֹ, וְכֹל בְּנֵי הָאָדָם שֶׁמְחִים עִמּוֹ. רָאָה אִישׁ אֶחָד נִתְּנוּ בְּקוֹלָר, צָוָה עָלָיו וְהַתִּירוּהוּ, כִּדֵּי שֶׁכֻּלָּם יִמְצְאוּ בְּשִׂמְחָה.

עונש המבטל ענג שבת

וְאֶחָד כֶּף חוֹזְרִים הַמְּמַנִּים הִלְלוּ שֶׁמְעַנִּישִׁים בְּנֵי אָדָם, וְנִפְרָעִים מִן הָאָדָם עַל שֶׁנִּמְצָא בְּגִלְלוֹ חֲסָרוֹן לְמַעְלָה וּמִטָּה. מַה תִּקְנֶתוּ? לִישֵׁב תַּעֲנִית עַל תַּעֲנִית. מַה הַטַּעַם? זֶה בְּטַל עֵנֵג שֶׁבֶת - יִבְטַל עֵנֵג שֶׁל חַל.

וְאִם הוּא מְבַטֵּל עֵנֵג שֶׁבֶת וּמִתְעַנֵּג בַּחַל, דּוֹמָה כְּמוֹ שֶׁמְחַשֵּׁב עַל דְּבַר אַחֵר יוֹתֵר מִמָּה שֶׁמְחַשֵּׁב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הָרוּחַ הַעֲלִיּוֹנָה, קִדְשׁ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו לֹא עֵנֵג, וּבִטְלָה מִמֶּנּוּ. רִיחַ אַחֲרַת שֶׁל חַל שֶׁשׁוֹרָה אַחֲרָיִךְ עַל הָעוֹלָם מְחַשֵּׁב וּמְעַנֵּג אוֹתוֹ, אֲזַי חוֹזְרִים וְנִפְרָעִים מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ההוא ממנא דקיימא על מאן דשרי בתעניתא, וסנגרי"ה שמיה. וסלקין קמי מלכא קדישא, ומתערי עליה.

וְהָהוּא רוּחָא אֲסַתְלַק גְּרִיעַ מַהֲהוּא אַתְהֵנוּתָא דְלִתְתָא. וְכֹד הָאִי רוּחָא לֹא אֲשַׁתְלִים לְתַתָּא, רוּחָא אַחֲרָא דְלַעֲיָלָא לֹא אֲשַׁתְלִים. כִּינּוּן דְלֹא אֲשַׁתְלִים לְתַתָּא וְלַעֲיָלָא, כִּדִּין אַתְחִוֵי הָהוּא בַר נָשׁ לְאַתְלֻפְיָא, וְלֹא תַעֲנִישָׂא. אֲלֵא כִּינּוּן דְאֲשַׁתְלִים זְמַנָּא אַחֲרָא, וְהָהוּא מְמַנֵּה דְאַתְמָנָא עַל עֲנוּיָא וְתַעֲנִיתָא, אֲשַׁתְלִים גּוֹ אֵינּוּן מְמַנֵּן אַחֲרֵינוּן, בְּעֵנוּגָא דְלַעֲיָלָא, קוֹרְעִין לִיהַּ כֹּל גִּזְרֵי דִינָא, דְאַתְגַּזֵּר מֵאֵינּוּן שְׁבַעִין שָׁנִין עָלְאִין.

לְמַלְכָּא דְחַדְדֵי בְּהַלּוּלָא דִילֵיהּ, וְכֹל בְּנֵי נְשָׂא חֲדָאן עִמֵּיהּ, חֲמָא חַד בַּר נָשׁ יְהִיב בְּקוֹלָר, פְּקִיד עָלוּי, וְשְׂרִייוּהוּ. בְּגִין דִּישְׁתַּכְחוּן כּוּלָּא בַּחֲדוּהָ.

עונש המבטל ענג שבת

וְלִבְתֵּר, מִתְהַדְרִין אֲלֵינוּ מְמַנֵּן דְעַנְשִׁין לְבְנֵי נָשָׂא, וְאַתְפְּרַעִין מִנִּיהַּ דְבַר נָשׁ, עַל דְאַשְׁתַּכַּח בְּנִינְיָה גְרִיעוּתָא עֵילָא וְתַתָּא. מֵאִי תִקְנֶתִיהָ. לִיתִיב תַּעֲנִיתָא עַל תַּעֲנִיתָא. מֵאִי טַעְמָא. דָּא כְּטִיל עֲנוּגָא דְשַׁבְתָּא, וּבְטַל עֲנוּגָא דְחוּל. וְאִי אִיהוּ מְבַטֵּל עֲנוּגָא דְשַׁבְתָּא, וְקָא מִתְעַנֵּג בַּחּוּל, דְמִי כְּמֵאן דְחָשֵׁב לְמַלְכָּה אַחֲרָא, יִתִּיר מִמָּה דְחָשִׁיב לִיהַּ לְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא. רוּחָא עֲלָאָה, קַדִּישָׁא דְקוּדְשִׁין דְשְׂרִיא עָלֵיהּ, לֹא עֵנֵג, וּבְטִיל לִיהַּ מִנִּיהַּ. רוּחָא אַחֲרָא דְחוּל, דְשְׂרִיא לְבִתְרָא עַל עֲלָמָא, חָשִׁיב וְקָא מְעַנֵּגָא לִיהַּ. כִּדִּין מִתְהַדְרִין וּמִתְפְּרַעִין מִנִּיהַּ, כְּהֵאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתֵּי.

תענית על תענית

בגין כך, אצטרך תענית אחרת, ביום קדמא דחול, בזמנא דשריא על עלמא ההוא רוחא דחול. ובהאי אית ליה אסוותא, בגין דלא חשיב לרוחא דחול. וסימניך (ויקרא ה) והשיב את הגזלה אשר גזל וגו'. גזלן, לא חשיב לקודשא בריך הוא, לא חשיב לבני נשא, בגין כך לית ליה עונשא כגנב. גנב, דחשיב לבני נשא, יתיר מקודשא בריך הוא, אית ליה עונשא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. זכאה איהו, מאן דאשתלים לתתא, לההוא עונג עלאה כדקא חזי.

בטול סעודת האמונה והשמחה (ח"ג ק"ה, א)

אמר ליה, ודאי הכי הוא. והא שמענא מלה. אבל מאן דשארית בתעניתא בשבתא, עביד גריעותא לשבת, או לא. אי תימא דלא עביד גריעותא, הא סעודתי דמהימנותא כטיל מניה, ועונשיה סגי, הא חדוותא דשבת בטיל מניה.

היום הזה הוא שמחה למעלה ולמטה

אמר ליה, מלה דא שמענא, דדא הוא דאשגחן עליה מלעילא, מכל בני עלמא. בגין דהאי יומא, חדוותא הוא לעילא ותתא. חדוותא דכל חדוון. חדוותא, דכל מהימנותא ביה אשתכח. ואפילו רשעים דניהנם נייחין בהאי יומא. והאי בר נש לית ליה חדוה, ולית ליה נייחא, ושניא דא מכל עלאין ותתאין. בלהו שאלין עליה, מאי שניא דפלגיא הוא בצערא.

תענית על תענית

משום כך צריך תענית אחרת ביום ראשון של חל, בזמן ששורה על העולם אותה רוח של חל, ובזה יש לו רפואה, כיון שלא החשיב את רוח החל. וסימנך - (ויקרא ה) והשיב את הגזלה אשר גזל וגו'. גזלן אינו מחשיב את הקדוש ברוך הוא, אינו מחשיב בני אדם, לכן אין לא עונש כגנב. גנב שמחשיב בני אדם יותר מהקדוש ברוך הוא, יאש לו עונש בעולם הזה ובעולם הבא. אשרי מי שמשתלים למטה את אותו עונג עליון כראוי.

בטול סעודת האמונה והשמחה

אמר לו, ודאי כך הוא, והרי שמענו את הדבר. אבל מי ששרוי בתענית בשבת, עושה חסרון לשבת או לא? אם תאמר שלא עושה חסרון, הרי סעודת האמונה בטל ממנו וענשו רב, הרי שמחת השבת בטל ממנו.

היום הזה הוא שמחה למעלה ולמטה

אמר לו, דבר זה שמעתי, שזהו שמשיגים עליו מלמעלה מכל בני העולם, משום שהיום הזה הוא שמחה למעלה ולמטה, שמחת כל השמחות, שמחה שכל האמונה נמצאת בה, ואפלו הרשעים של הגיהנם נחים ביום הזה. והאיש הזה אין לו שמחה ואין לו מנוחה, וזה שונה מכל העליונים והתחתונים. כלם שואלים עליו: מה שונה שפלוני הוא בצעור?

בשעה שמתגלה העתיק נמצאים כל החרות והשמחה

ובשעה שהעתיק הקדוש מתגלה ביום הזה וזה נמצא בצער, תפלתו עולה ועומדת לפניו, אז נקרעים כל גזרי הדינים שנגזרו עליו, ואכלו הספימו בבית הדין של המלך עליו לרע - הכל נקרע, משום שבשעה שמתגלה העתיק, נמצאים כל החרות וכל השמחה, משום שמתגלה בהולדת המלך.

קריעת גזר הדין

ועל זה שנינו, קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה. מי השבעים שנה? אלא, אף על גב שהספימו עליו כל אותם שבעים כתרי המלך, שהוא נראה בהם, הכל נקרע, משום שהעתיק הקדוש נוטל (מבטל אותו ומהנה) את האדם, והדברים הללו,

כשמתעוררים עליו בחלום בליל שבת. למלך שעשה הלולא לבנו, וגזר שמחה על הכל. ביום הזה של ההלולא כל העולם היו שמחים, ואיש אחד היה עצוב, תפוס בקולר. בא המלך לשמחה, ראה את כל העם שמחים כמו שהוא גזר. הרים עיניו, ראה את אותו האיש התפוס בקולר עצוב. אמר, ומה כל בני העולם שמחים בהלולא של בני, וזה תפוס בקולר? מיד צוה והוציאו אותו והתירו אותו מקולרו (מקשריו).

כך זה ששרוי בתענית בשבת, כל העולם שמחים - והוא עצוב, וזה נתפס בקולר. בשעה שהעתיק הקדוש מתגלה ביום הזה ונמצא האיש הזה תפוס בקולר - אף על גב שהספימו עליו כל אותם שבעים שנים

בשעה שמתגלה העתיק נמצאים כל החרות והשמחה

ובשעתא דעתיקא קדישא אתגלי בהאי יומא, ואשתכח האי בצערא, צלותיה סלקא וקיימא קמיה, כדון אתקרעו כל גזרי דינין דאתגזרו עליה, ואפילו אסתכמו כבי דינא דמלכא עליה לביש, בלא אתקרע, בגין דבשעתא דעתיקא אתגלייא, כל חירו וכל חידו אשתכח, בגין דאתגלייא בהלולא דמלכא.

קריעת גזר הדין

ועל דא תנינן, קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. מאן שבעין שנה. אלא אף על גב דאסכמו עליה כל אינון שבעין כתרי מלכא, דהוא אתחזי בהו, בלא אתקרע. בגין דעתיקא קדישא נטיל (ס"א) כטיז ליה וחי) ליה לבר נש, והני מלי, כד מתערי עליה בחלמא בליליא דשבתא. למלכא דעביד הלולא לבריה, וגזר חדוה על בלא. בהאי יומא דהלולא, כל עלמא הוו חדאן, ובר נש חד הוה עציב, תפוס בקולרא. אתא מלכא לחדוונתא, חמא כל עמא חדאן כמה דאיהו גזר. זקף עינוי, חמא ההוא בר נש תפוס בקולרא עציב. אמר, ומה כל בני עלמא חדאן בהלולא דברי, ודא תפוס בקולרא. מיד פקיד ונפקי ליה, ושארו ליה מקולריה. (ס"א מקשריו).

כך הוא דשארי בתעניתא בשבתא, כל עלמא חדאן, ואיהו עציב, והאי אתפס בקולרא. בשעתא דעתיקא קדישא אתגלייא בהאי יומא, ואשתכח האי בר נש תפוס בקולרא, אף על גב

דאסכימו עליה כל אינון שבועין שנין דאמרן, כלא אתקרע, ולא שארי עליה דינא. ביומא אחרא אית ביה רשו למקרע ליה, בההוא יומא, כל שבן שבת.

תענית חלום בשבת

דלית לה יום דלא אשתכח ביה חילא, ומאן דשארי בתעניתא דחלקא בההוא יומא, לא סליק ההוא יומא עד דקרע דיניה. אבל לאו דשבועים שנה כיומא דשבת. כגון כד, בההוא יומא ממש, ולא כיומא אחרא, דלית רשו ליומא על יומא אחרא. כל יומא, מה דאירע ביומיה, עבד. דלא אירע ביומיה, לא עבד. ועל דא לא לבעי ליה לאיגוש לסלקא ליה מיומא דא ליומא אחרא. וכגון כד, דבר יום ביומו תנינן, ולא דבר יום ליומא אחרא.

ענין החלום

ותא חזי, לאו למגנא מתערי עליה בחלקא, כגון למתבע עליה רחמי. ווי לההוא בר נש דלא מתערי עליה, ולא אודעו ליה בחלקא, דהא אקרי רע. ובגיני כד, (תהלים ה) לא יגורד רע כתיב. וכתיב (משלי יט) כל יפקד רע, כל יפקד, כגון דאיהו רע.

ודבר דבר

אמר רבי יוסי, כתיב (ישעיה נח) ממצוא חפצך ודבר דבר, כיון דכתיב ממצוא חפצך, מהו ודבר דבר. אלא, עד דיגזר מלה כדקא יאות, וימלל ליה. ודאי כד הוא ברירא דמלה, משמע דכתיב ודבר דבר. וזכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב, (ישעיה סג) ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

שאמרנו, הכל נקרע, ולא שורה עליו הדין. ביום אחר יש בו רשות לקרע אותו. באותו יום, כל שכן בשבת.

תענית חלום בשבת

שאין לה יום שלא נמצא בו כח, ומי ששרוי בתענית חלום באותו היום, לא עולה אותו היום עד שקורע דינו. אבל לא ששבועים שנה כיום השבת. משום כה, באותו יום ממש, ולא ביום אחר, שאין רשות ליום על יום אחר. כל יום, מה שארע ביומו - עושה. שלא ארע ביומו - אינו עושה. ועל כן לא צריך לאדם להעלות אותו מיום זה ליום אחר. ומשום כה שנינו, דבר יום ביומו, ולא דבר יום ליום אחר.

ענין החלום

ובא ראה, לא לחנם מתעוררים עליו בחלום, כדי לבקש עליו רחמים. אוי לאותו אדם שלא מתעוררים עליו ולא מודיעים לו בחלום, שזה נקרא רע. ומשום כה פתוב, (תהלים ה) לא יגרה רע. וכתוב (משלי יט) כל יפקד רע. כל יפקד, משום שהוא רע.

ודבר דבר

אמר רבי יוסי, פתוב (ישעיה נח) ממצוא חפצך ודבר דבר. כיון שכתוב ממצוא חפצך, מהו ודבר דבר? אלא, עד שייגזר הדבר פראוי וידבר אתו. ודאי כה הוא ברור הדבר, משמע שכתוב ודבר דבר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם פתוב ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

המשך "ערכה של שעה" מעמוד קם

בא וראה מה שכתב המקביל הצדיק **רבי יעקב צמח זצ"ל** (מתלמידי האר"י הקדוש ז"ע) בהקדמות לספר קול ברקמה: "רחל מבכה על בניה", לפי שאינם עוסקים בהכנה זאת, המוקרת את הקץ, ולזה אין משיח בא, שיאמר לה ה' אז "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה וכו' על בניה פי איננו", כלומר, שפינון שביאת המשיח תלויה בתשובה ובעסק הזהר ובחכמת הקבלה", ואין בניה עוסקים בה, כי אם אחד מעיר ושנים ממושפחה, כי אין מדרש קבוע פראוי בכל עיר ועיר כמו שיש בעסק התלמוד, ולכן "איננו", כי אין בניה מושכים וממחרים את המשיח.

ז

כל תמימי דרך הולכים בתורת הזהר ומאמינים בו

קבלנו מרבנו הגדול [הגר"א] זכרוננו לברכה, שחלילה לומר שהסוד האמתי יסתר הדין המסכם להלכה פסיקה, רק שהאחרונים לא ירדו לעמק החכמה הזאת (עלית אליהו על הגר"א). וכתב בבאור הגר"א, שבימים הפפורים חלונות התבה והוא תשובה אמא עלאה פתוחים, וזהו שכתוב "מקץ ארבעים יום" שהם ארבעים יום הידועים מראש חדש אלול, וברעי מהימנא איתא על התקוני זהר, דאיהי כגוונא דתבת נח וכו', כידוע (הקדמת המוציא לאור תקוני זהר מהגר"א). - ורבינו הגר"א זכרוננו לברכה, אשר היה פאחד מן הראשונים... וכל רז לא אנים ליה... כתב פרושים על הזהר הקדוש והאדרא רבה קדישא והספרא דצניעותא והתקוני זהר, ובבאורים על השלחן ערוך מביא מקורות מדברי הזהר... וכל תמימי דרך הולכים בתורת הזהר ומאמינים בו (הקדמת ספר זהר הרקיע להאדמו"ר מראדזין זכר צדיק לברכה). - כל אחד מה שמלמדו אותו בבטן אמו כן יש יכלת בידו להשיג, ומי שהיה יכול להשיג סודות התורה והוא לא ישתדל להשיג, נדון בדיני קשין (הגאון רבי אליהו מוילנה, הגר"א, אבן שלמה חלק כ"ד). - ברעי מהימנא ובתקונים קטוב, דבזכות הזהר יגלה מלכא משיחא. ובתקוני זהר (סוף תקון ששי, דף כד): ונכמה בני ונשא לתתא ותפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף ימיא, ובגיגיה (ויקרא כה, ט) "וקראתם דרור בארץ". עד כאן. [נכמה בני אדם למטה יתפרנסו, וזוהי לומר ועסקו ויחיו, מזה החבור שלך, כאשר יתגלה למטה בדור האחרון, בסוף הימים, ועל ידי זה יקיים "וקראתם דרור בארץ"].

פנימיות התורה הם היים לפנימיות הגוף שהוא הנפש והחיצוניות לחיצוניות הגוף, והעוסקים ברכנו וסוד אין יצר הרע יכול להתגרות בהם (אבן שלמה פרק ח' אות כ"ו). הגאולה לא תהיה רק על ידי למוד התורה, ועקר הגאולה בלמוד הקבלה (אבן שלמה פרק י"א אות ג). - שאלתי מפני: איך הדרך לצאת ידי חובתו השעור למוד שאמרו רבותינו זכרונם לברכה? והשיב: ללמוד ספר הזהר ושערי אורה כדי להבין קצת הפנימים בזהר הקדוש, רק בקבלי הפרוש, כי הוא מבלבל ומסייע לעיני אחר (אבן שלמה פרק י"א אות ג).

יט. ובספרו קהלת יעקב כתב: ומה גם בדרונו זה חכמת האמת כדי שיבוא משיח. עתה שהוא דרא בתראה וצריך להתגלות בו